

nt

naš tednik

LETO XXXV. — Številka 38 22. septembra 1983 cena 5.— šil. (7 din)
Poštšina plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Bodo dijakistavkali?

Koroški deželni šolski svet, čigar dejanski šef je deželni glavar, je po smrti inšpektorja Rudolfa Vouk prešel vse predloge slovenskih organizacij. Kot je znano, je naslednik inšpektorja Vouka, ki je bil obenem tudi vodja manjšinskega šolskega sveta pri deželni šolski svet, postal učitelj Franz Wiegeler, ki ne uživa zaslombe slovenskih organizacij in učiteljev. Poleg tega pa Wiegeler nikoli ni učil na dvojezičnih šolah.

Koroška dijaška zveza je nedvoumno izjavila svoje odklonilno stališče do odločitve deželnega šolskega sveta in je v pismu Deželnemu šolskemu svetu napovedala varnostno stavko. Ker bi to bil prvi primer, da se šolarji branijo nekega inšpektorja, jih je poslevoedeči predsednik deželnega šolskega sveta Kircher povabil jutri na razgovore. Kaj se bo iz tega izcimilo, bomo poročali v naslednji številki Našega tednika.

1500 ljudi na prazniku NT v Bilčovsu:

Bil je to zares praznik vseh dobrih ljudi!

UVODNIK

Praznik, kakor je današnji, je povod za zahvalo, za pogled v prihodnost in za spomin. Spomniti se hočemo tistih mož in žena, ki so mnogo žrtvovali za našo skupnost, ki so prehodili z nami skupne prijetne in manj prijetne čase. Povezovala jih je trdna zavest skupnosti, zavest, ki je nam v našem času le prepogostokrat manjka. Naj za vse umrle bralce in sotrudnike Našega tednika imenujem človeka, moža, ki nam naj bo tudi danes in v prihodnosti svetli vzor, prvega predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev in tudi očeta in prvega ravnatelja Slovenske gimnazije v Celovcu Joška Tischlerja. Spomnimo se vseh rajnih bralcev in sotrudnikov Našega tednika! — Slava jim!

Hvala Vam!

Petintrideset let že izhaja Naš tednik. Upam, da je Vam zvest spremljevalec, spremljevalec, ki tudi zasluži zvestobo. Skušamo, da bi Vam, cenjene bralke, cenjeni bralci, posredovali čim več zanimivega branja. Potrudimo se vsi skupaj, da bo današnja 35-letnica postaja k še boljšemu oblikovanju Našega tednika. Najboljše zadovoljenje nam bo, če boste Vi s časopisom čim bolj zadovoljni. Če Vam pa, drage bralke in dragi bralci, kdaj kaka stvar ne ugaja, nam jo kar povejte. Hvaležni smo Vam za vsako Vašo pripombo, pa naj bo pohvalna ali ne.

Zahvaliti se hočemo Vam vsem, ki ste danes prišli sem v Bilčovs, na Gure, ki so danes hvala Bogu zares sončne. Vi ste nam živi dokaz in živa spodbuda, da se mora splačati delo za našo skupnost.

Zahvaliti pa se tudi hočem Vam vsem, ki ste s svojimi zamislimi, s svojimi prispevki, s svojim delom omogočili ta lep današnji praznik ob 35-letnici izhajanja Našega tednika.

(Dalje na strani 4)

Tisoč petsto ljudi je prišlo v nedeljo v lep Bilčovs, da bi z nami proslavili 35-letnico izhajanja Našega tednika. Bil je to zares prazničen nedeljski popoldan, bil je to zares praznik vseh dobrih ljudi. Glavni urednik NT Jože Wakounig je lahko — poleg približno 200 nastopajočih — pozdravil vrsto častnih gostov. Mdr. so prišli v Bilčovs: bilčovški občinski odborniki z županom H. Ogrisom na čelu, Tilka Blaha, podpredsednica SZDL, konzula Ciril Stern in Alfonz Naberžnik, dipl. inž. F. Wieser, predsednik ZSO, podpredsednik ZSO, ravnatelj Franc Kukovica, deželni svetovalec Slovencev v Italiji dr. Drago Štoka, Ivo Jevnikar od Novega lista, Danilo Türk (SZDL), predsed-

nik KKZ dr. Janko Zerzer, mag. Rainer Steppan (avstrijska politična akademija), dekan Poldej Kasl, ki je pri dopoldanski farni maši odlično pridigal, bivši urednik Našega tednika Boris Lumbar, dipl. inž. F. Kapun, predsednik ZSZ, dr. Koren od Mohorjeve družbe, Milka Hartmanova, Anton Dolinšek in dvor. svet. dr. V. Inzko. Prišli so številni občinski odborniki in predstavniki kulturnih organizacij, prišli so kolegi-časnikarji, študentje, predstavniki ALÖ, predvsem Štajerske — skratka: nimamo prostora, da bi mogli naštetih vseh tistih, ki smo jih lahko pozdravili na prazniku NT. Tem bolj jim velja naša iskrena zahvala za obisk!

Srečanje papeža z znanstveniki in umetniki na Dunaju

Na svojem obisku v Avstriji se je papež Janez Pavel II. srečal v ponedeljek, 12. septembra v dunajski „Hofburg“ z avstrijskimi znanstveniki in umetniki. V dvorskem kongresnem centru je papeža pozdravilo tisoč dvesto intelektualcev z aplavzom, ki je donel pet minut v dvorani.

Na „Srečanje papeža Janeza Pavla II. z avstrijskimi znanstveniki in umetniki“ sta vabila umetnike Katoliška zveza akademikov Avstrije in znanstvenike Avstrijska rektorska konferenca. Papeža sta pozdravila predsednik Katoliške zveze akademikov univ. prof. dr. Gernot Eder in predsednik Avstrijske rektorske konference univ. prof. dr. Richard Plaschka.

Papež je nagovoril zastopnike znanosti, umetnosti in medijev in je poudaril, da bi manjkal važen element njegovega obiska v Avstriji, če jih ne bi mogel srečati. Avstrija je v svoji zgodovini mnogo prispevala k znanosti

in umetnosti in ta zgodovina, je menil, je tesno povezana z vero in cerkvijo.

Ob vseh ideoloških razlikah ostane vprašanje o človeku, ki je „povzetna tema vseh ved in vse umetnosti“, skupna baza. Cilj medijev je, združiti ljudi. Človek je tudi tema cerkve in teologije, „ki človeka tako obravnava, da ga prekorači in gleda z vidika stvarnika“.

Skepsa proti znanosti in tehniki vse bolj raste, ker je človek vedno bolj ogrožen. Potrebna je tehnika, ki dela z merilom humanosti. Čas je, da je človek ponovno gospodar in cilj znanosti in tehnike, je poudaril Janez Pavel II. Le, če bi se na novo bavili z vprašanji filozofije, teologije in etike, lahko pričakujemo odločilno pomoč.

Papež je zahteval ozir do človeka in narave, ker narava „ni neskončen rezervoar, ki ga lahko brezmejno izkoriščamo, temveč del misterija stvarstva.“

Umetnikom je Janez Pavel II. povedal, da presenečenje odpira pot do umetnosti. „Posameznik potrebuje tako kot družba umetnost, da z njo razlaga svet in življenje, da razloži epohalno situacijo, da zajame višine in nižine človeške biti.“ Umetnik je, je rekel papež z Beethovnom, „poklican k neke vrste duhovniški službi“.

Tudi Cerkev potrebuje umetnost, „da izve več in globlje o ‚Conditio humana‘, o sijaju in bedi človeka“. Za izjavo, da ne verjame v bodoči ali skorajšnji konec umetnosti, ker verjame v neizčrpnost človeškega duha, je papež dobil močno privolitev, ker je potrdil navzoče umetnike v delu.

Publicistom je Janez Pavel II. dal na pot nalogo, biti graditelj mostov. Avstrija ima za to nalogo najboljša izhodišča, je rekel. „Omogočite dobremu, da bi bilo ravno tako polno napetosti kakor neprijetno.“ Janko Ferk

Predsednik NSKS dr. Grilca pri pozdravnem govoru, v ozadju žvabeške pevke in muzikantje.

Gradiščanski Hrvati

Gradiščanski Hrvati obhajajo letos 450-letnico svoje priselitve iz nekdanje domovine, današnje republike Hrvatske, v kraj današnje Gradiščanske, Madžarske in Češkoslovaške. V spomin na to preselitev so pripravili letos vrsto svečanosti, razstav, publikacij in razprav o zgodovinskem razvoju in današnji situaciji.

Svoj vrh so te proslave dosegle preteklo nedeljo, 18. sept. 1983, s slovesno škofovsko mašo v romarski cerkvi Loreto v bližini gradiščanske prestolnice — pri njej je sodeloval tudi škof iz Rijeke — in s svečanostjo v Železnem (Eisenstadt) samem v popoldanskih urah. Poleg politično poantiranih govorov — spregovorili so: predsednik Hrvaškega kulturnega društva dr. Ivo Müller, namestnik deželnega glavarja ddr. Rudolf Grohotolsky, škof ddr. Stefan Laszlo, hrvaški zunanji minister Marijan Cuculić, deželni glavar Theodor Kery in končno avstrijski prosvetni minister dr. Helmut Zilk — so pestro in nadvse dobro obiskano prireditve oblikovali združeni zbori gradiščanskih Hrvatov in njihov folklorni ansambel Kolo Slavuj ter kot gostje igralci, pevci in plesalci iz madžarskega Petrovega Sela. Do veljave pa je prišla tudi starejša in sodobna umetniška beseda gradiščanskih Hrvatov, ki so jo recitali zagrebški igralci in Rudolf Buczolić, igralec dunajskega Burgtheatra.

Seveda je zvenela iz vsega programa nepreslišna skrb Hrvatov za obstoj. Zato je občinstvo tudi z močnim aplavzom pritrđilo ministru Zilku, ko je dejal: „Ta zvezna vlada bo storila vse, kar je potrebno, da se bo ohranila ta raznoličnost Gradiščanske.“

Okvirni program je predvideval za častne goste, ki jih je bilo mnogo, sprejem hrvaškega kulturnega društva in sprejem deželnega glavarja.

Kot predsednik Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti in kot delegat NSKS je bil pri proslavi in izrekel Hrvatom pozdrave in čestitke dr. Reginald Vospemik.

Pismo iz uredništva

Praznik Našega tednika je za nami. 1500 ljudi je prišlo v Bilčovs — odkrito rečeno, nismo računali s tako množičnim obiskom. Prisostvovali so kulturne mu sporedu, ki je bil pester in zanimiv. Zares škoda, da tista dva, ki sta bila pristojna za ozvočenje, nista znala opraviti svoje naloge. Tako se je marsikateri obiskovalec upravičeno jezil. Nam organizatorjem praznika NT se ni godilo drugače: vemo namreč, kako mučno je za nastopajoče ter obiskovalce take prireditve, če so odvisni od slabih tehnikov. Kljub temu sem prepričan, da je bilo za vse, ki so bili v Bilčovsu, praznik NT doživetje. Bilčovščani vsekakor take močnejše prireditve v šoturu še niso doživeli — mi pa smo iskreno veseli tega, da nam je uspelo pripraviti tako prireditev ravno v Rožu.

Vemo, da je tako ali podobno množično prireditev v Rožu težje organizirati kot v Podjuni. Upravičeno so nam očitali, da vidimo samo Podjuno, Rož pa da pustimo na cedilu. Ravno zato smo se tudi odločili, da je bil nedeljski praznik ob 35-letnici izhajanja Našega tednika v Bilčovsu. V tej zvezi bi se še enkrat zahvalili vsem tistim, ki so sodelovali pri pripravah, predvsem našim bilčovskim prosvetiteljem. Zahvala pa prav tako velja

nastopajočim iz Roža in Podjune kot tudi Podjunčanom, ki so prišli v nedeljo v lepi Bilčovs. Glede Našega tednika lahko samo obljubim, da bomo skušali v bodoče biti še bolj živa vez z našim ljudstvom. Še bolj bi radi bili resnični prijatelji, ki skuša razumeti in zastopati želje in potrebe naših ljudi.

Dovolite, da v tej zvezi omenim tudi jubilejno številko NT. Upam, da se nam je posrečilo, urediti jo čim bolj „po domače“ ter da ni manjkalo prispevkov s kritično vsebino ter s perspektivami za bodočnost. Rad pa bi se zahvalil nastavljenecem Mohorjeve tiskarne, ki so v najkrajšem času omogočili izid velikih publikacij. Da pa jubilejna številka ni samo obširna, temveč tudi grafično lepo urejena, za to velja naše priznanje Jozeju Blažetu.

Prireditve okoli 35-letnice NT so za nami. Bile so brez dvoma uspešne. Tem večja je odgovornost, katere se moramo v uredništvu zavedati. Čaka pa nas veliko dela. Da bi ga znali opraviti zares v prid našim ljudem, to je naša odkrita želja. V zavesti, da nas boste pri tem, drage bralke in bralci primerno podprli, Vas prav prisrčno pozdravljamo!

Janko Kulmesch

SAMOPOMOČ IN POLITIČNA SAMOSTOJNOST STA TESNO POVEZANI

Dr. Matevž Grilc, predsednik NSK na prazniku Našega tednika v Bilčovsu

Prišli smo danes od blizu in daleč v Bilčovs, da se ob tem jesenskem dnevu skupno poveselimo. V imenu NSK in v lastnem imenu vam izrekam prisrčno dobrodošlico. Povod našemu srečanju je 35-letnica Našega tednika, ki ga izdaja NSKS v zavesti, da sta dobra informacija in komunikacija dejavnika, ki pogojujeta uspešno narodno-kulturno politiko naše skupnosti na Koroškem. Jubilejna številka NT je najboljši dokaz tesne povezave uredništva s podeželskim ljudstvom in dovolite mi, da se na tem mestu zahvaljujem vsem članom uredništva in vsem sodelavcem s Koroške, Slovenije in širom sveta, ki nesebično in z velikim idealizmom prispevajo, da pride NT vsak teden v naša gospodinjstva. Posebna zahvala pa velja tudi vsem tistim, ki so pripravili jubilejno številko in vse prireditve okoli 35-letnice NT.

Ob takih jubilejih pregledujemo pot, ki smo jo skupno prehodili, v prvi vrsti pa se moramo posvetiti bodočnosti in vprašanju: kako naprej? Seveda je bodočnost tesno povezana s preteklostjo in učimo se iz zgodovine, iz izkušenj, orientiramo se na vzgledih, na osebnostih, ki so dale naši narodni skupnosti svoj pečat.

V zadnjih letih smo koroški Slovenci preživljali zelo burno in pestro obdobje, ki nas je v marsičem razočaralo, ki pa je bilo tudi polno svetlih trenutkov. Glavno spoznanje je, da se moramo koroški Slovenci nasloniti v prvi vrsti na lastne sile, da dosegamo največje

uspehe tam, kjer si pomagamo s trdim delom sami, kajti kar si ustvarimo sami in s pomočjo tistih prijateljev, katerih naklonjenost je odkritosrčna, tistega nam nihče ne more vzeti. Včasih se začudimo, česa vse smo zmogli, četudi je neizpodbitno dejstvo, da moramo najprej sami trdo delati in šele potem lahko pričakujemo pomoč tudi od drugih.

Samopomoč in politična samostojnost sta zame pojma, ki sta med seboj tesno povezana. NSKS se je odločil za politično samostojnost in izkazalo se je, da je prav v tej samostojnosti družbena integracija možna, ne pa v integraciji v večinske stranke, katerih politika

trostranskega sporazuma je asimilacijska. S tako politiko smo postali namreč politični faktor v občini, deželi in državi in smo našli možnost tesnega povezovanja s tistimi nemškogovorečimi Korošci in Avstrijci, ki se kot demokrati ne morejo strinjati s protimanjšinsko politiko v deželni in državnem zboru zastopanih strank. Skupno z njimi iščemo in bomo iskali alternative ne samo v narodni politiki, ampak tudi v drugih družbenih vprašanjih in to v enakopravnem pogovoru.

S tem pa smo že začrtali naše cilje, naše delo za bodočnost: samozavest in zaupanje v lastno moč, enotnost, idealizem ter vztraj-

Otroška folklorna skupina SPD „Trta“ iz Žitare vas.

Potrebna nam je samopomoč

Čestitke ZSO ob 35-letnici Našega tednika

Na prazniku Našega tednika je spregovoril tudi ravnatelj Kukovica, podpredsednik ZSO.

Imam prijetno dolžnost, vas, dragi rojaki in spoštovani gostje današnje prireditve ob 35-letnici izhajanja „Našega tednika“, v imenu ZSO najprisrčneje pozdraviti.

Preden čestitam jubilarju, dovolite še par stavkov k naši narodnostni situaciji na Koroškem.

Na torkovi diskusiji v Celovcu se je visok politik večinske stranke izkazal o koroškem vprašanju neinformiranega. Jasno pa je bilo tudi zapaziti, da je imel o nas tudi nekaj napačnih informacij. Kje le jih je dobil?

Posebno sem prislunil njegovim, med debato izrečeni ugotovitvi, sodbi ali obsodbi — ne vem prav, kako bi to imenoval!

Dejal je, da, ko Slovenci stavljamo zahteve, vedno govorimo, da je pet pred dvanajsto. On pa je dejal: „Es ist nicht fünf vor zwölf, es ist schon drei Uhr früh.“

Dejstvo je, da koroški politiki delajo z nami res tako, kot da nas ne bi bilo več, kot da so nam vsem že

odvzeli narodnostno identiteto, zlo mili hrbtenico!

Ker vemo za namero koroških politikov, ker je prisotna pri vsakem pogovoru z deželno ali z vlado, ker jo vsak izmed nas občuti v vsakodnevni praksi na svojih ramenih, se mi zdi edino pravilno to, kar želi velika večina koroških Slovencev — da se enotno, brez ozira na eventualno strankarsko pripadnost, svetovnonazorsko in versko prepričanje, postavimo po robu silam, ki nas hočejo ali s silo, ali z negiranjem, ali z uspavanjem izbrisati s koroške pokrajine.

Nas, ki na koroških tleh dalj časa bivamo kot naši nemškogovoreči sodeželani, hočejo izruvati iz zemlje s koreninami vred. In to ne dela le KHD, ki potom svojega glasila neti nemir v deželi. Najboljši pomagači v vsakodnevni praksi, v izvajanju ukrepov proti slovenski manjšini na Koroškem so mi visoki funkcionarji oblasti in odločilni deželni politiki, kateri vsako našo upravičeno izrečeno zahtevo, ki prihaja iz potrebe na terenu, odklonijo, in kar je še huje — jemljejo nam, in to načrtno, obstoječe pravice, ki so nam morale biti dane po letu 1945 morda kot zahvala za trpljenje v izgnanstvu in za oboženi odpor proti nacizmu v letih 1942 do 1945.

To načrtno jemanje obstoječih pravic in neuresničitev tistih, ki bi bile samoposebi umevne po členu 7 avstr. drž. pogodbe iz leta 1955, označujem jaz kot politični zločin na slov. manjšini na Koroškem. Ni mogoče to označiti drugače, ker vsak izmed nas, ki pozna vsakodnevno prakso koroških političnih odločitev ve, da nam hočejo npr. z ukrepi na področju dvojezičnega šolstva ali z izvajalnimi odločbami v zvezi z manjšinskim zakonom iz leta 1976 onemogočiti znanje in rabo našega materinje slovenskega jezika. Vse to ovira nadaljnji obstoj in razmah slovenske kulture na Koroškem ter služi cilju nemškonacionalcev — rušenju slovenske narodnostne identitete.

Posebno vlogo v tem prizadevanju proti nam igra dvojezično šolstvo, kjer od leta 1958 dalje zaznamujemo le še nazadovanje. Kot primer spomnim na določilo iz leta 1976, po katerem vodjem dvojezičnih šol ni treba več znati slovenskega jezika.

Spomnim na odredbo iz leta 1978, ki je odpravila posebni status dvojezične ljudske šole glede števila jezikovnih ur. Od takrat dalje moramo koroški učitelji v enakem številu ur kot jih imajo šole na Dunaju, v Gradcu, Innsbrucku

itd. za učenje enega jezika, naučiti k dvojezičnem pouku prijavljene otroke dva jezika.

Torej mi v sedmih tedenskih urah dva jezika, oni v sedmih tedenskih urah en jezik. To ni le norčevanje iz naših pravic in potreb. To je proti vsem pedagoškimi in metodničnim načelom in je v praksi neizvedljivo — namreč v tem odmerjenem času zares v šoli naučiti otroka dva jezika, slovenskega in nemškega.

Vendar — mi moramo trenutno s to krivico živeti in hočemo preživet!

Največja letošnja krivica v šolstvu je godi ravno te dni ob nameravanem imenovanju okrajnega nadzornika za dvojezično šolstvo. Deželni glavar se je, da bi pokazal na eni strani svojo moč, na drugi strani pa videl morda našo nemoč, odločil za imenovanje človeka, ki je za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem nesprijemljiv in to po razpisu, ki ne odgovarja § 32 Koroškega manjšinskega šolskega zakona.

Sedaj pa še nekaj besed k današnjemu slavju. K številnim napisanim in izrečnim čestitkam ob 35-letnici izhajanja NT, kot enega od glasil koroških Slovencev, se pridružuje tudi ZSO. Želimo mnogo uspeha v pri-

hodnjih letih. Želimo, da bi glasilo NT tudi v bodoče uspelo biti glasnik skupnih stališč koroških Slovencev, posredovalec pestro prikazanega dogajanja v naši domovini kakor tudi izven nje, in kar se mi zdi v trenutni situaciji zelo zelo pomembno, da bi znal tudi v naprej vedno iskati skupno pot vseh, ki se udeležujejo v prid naši slovenski narodni skupnosti na Koroškem.

Ob koncu svojih izvajanj imam še čisto osebno nekaj za povedati. Ob tej posebni priliki (v pogovorih z uredniki obeh slovenskih tednikov sem jaz to že napravil), ob tej posebni priliki bi izrekel NT — s tem mislim seveda vse sodelavce — iskreno zahvalo za veliko podporo v javnosti, za širjenje resnice v javnosti, v času, ko je bila zadeva „Dvojezični napisi v ljudski šoli Žitara vas“ najbolj aktualna in sem bil izpostavljen marsikdaj obrekovanju. Še enkrat — prav lepa hvala NT za podporo in hvala tudi vsem vam, ki ste čutili z mano ali ste kakorkoli in kjerkoli že pomagali. Posebno takrat sem namreč občutil, da je le v skupnem nastopu zares moč in kako potrebna nam je samopomoč.

(Franc Kukovica, podpredsednik ZSO, na prazniku Našega tednika v Bilčovsu)

nost pri našem vsestranskem delu, povezovanje z dobromislečimi sosedi v deželi in državi ter najboljši odnosi z matično Slovenijo oz. Jugoslavijo, ker se zavedamo, da smo del slovenskega naroda.

Seveda pa terjamo in bomo terjali od avstrijske zvezne vlade tudi naprej izpolnitev člena 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955. Ko bomo izjave kanclerja Sinowatza in predsednika ÖVP Mocka v NT ob jubileju, potem zasledimo mnogo lepih besed o pripravljenosti za pogovore, o potrebi politike malih korakov, o potrebi ustvarjanja optimalnih predpogojev za življenje narodne skupnosti, beremo besede, ki bi jih lahko potrdili mi koroški Slovenci le takrat, če bi njim odgovarjala tudi dejanja. Temu pa ni tako! Dejstvo je namreč, da je manjšinska politika avstrijskih oblasti raznarodovalna, da nas v važnih vprašanjih niti več ne poslušajo, kar dokazuje nezaslišano postopanje Koroškega deželne šolskega sveta v zadevi imenovanja okrajnega nadzornika za manjšinsko šolstvo.

Mi smo za politiko malih korakov, če korakamo in če korakamo naprej. V zadnjih letih pa stojimo na mestu ali korakamo celo nazaj. S tako politiko pa se več ne moremo strinjati! Če torej v najkrajšem času ne bo prišlo v pogovorih z oblastmi do konkretnih pozitivnih rezultatov, potem bomo morali razmisliti smisel politike malih korakov, priti bo moralo do spremembe našega pristopa do reševanja narodnostnih vprašanj, do akcij, s katerimi bomo javnost opozorili, da naše vprašanje nikakor ni rešeno in da mir, ki je danes baje na Koroškem, vara.

Pripraviti se moramo na naslednji napad na naše pravice. Vedno glasnejša je namreč zahteva po ukinitvi veljavnega in za nas tako že nesprijemljivega sistema dvojezičnega šolstva. Danes veljavno ureditev naj bi se poslabšali z ustanovitvijo geto-šol.

Proti taki nameri odločno protestiramo in zahtevamo od odgovornih predšolsko in šolsko vzgojo, ki bo upoštevala v vsem dvojezičnost južne Koroške, ne pa dokončno razcepila slovensko in nemško narodno skupnost.

Dragi rojaki! Tudi današnja družabnost dokazuje našo voljo, da hočemo živeti koroški Slovenci tudi v naslednjih desetletjih, dokazuje dejstvo, da se motijo tisti, ki mislijo rešiti koroško vprašanje z germanizacijo. Globoko sem prepričan, da bodo tudi ti končno spoznali, da smo koroški Slovenci trdoživ narod in da bo možno dolgočasno rešiti slovensko vprašanje le v popolni enakopravnosti obeh na Koroškem živečih narodov-sosedov.

Dokumentacija „Kärnten: Ein Dorf an der Grenze?“ („Koroška: vas ob meji?“) je našla tako pri naših ljudeh kot tudi pri naših prijateljih iz večinskega naroda velik odmev. Naš tednik je to dokumentacijo, ki vsebuje v prvi vrsti odmeve na 3. del Pluchovega filma, izdal ob 35-letnici izhajanja. Opozorjamo naše bralke, da jo lahko kupijo mdr. v obeh slovenskih knjigarnah. Cena: 130.— šilingov.

Zgornja slika: otroci iz Škocijana (vodi Helka Mlinar). Slike na desni strani od zgoraj: MPZ „Močej“ iz Št. Ilja (Miro Kernjak); Danilo Türk (SZDL) in konzul Alfonz Naberžnik; Moški zbor z Radiš ter napovedovalka Angela Oraže iz Sel; Obirski vižarji; skupina Mohorjanov, ki se skupno z našim velikim prijateljem Matevžem Wakounigom poveselijo na uspešnem prazniku Našega tednika. Vsem nastopajočim pa bi se ponovno iskreno zahvalili za sodelovanje!

Borut Sommeregger

Kärnten: Ein Dorf an der Grenze?

Herausgegeben vom nos tednik

Reaktionen & Aggressionen zu einem TV-Film

PRIREDITVE

ŠT. JAKOB

IZLET V SLOVENIJO

Prireditelj: SPD „Rož“
 Čas: nedelja, 2. oktobra 1983
 Prijavite se prosim pri odbornikih društva ali pri posojilnici Št. Jakob.

TINJE

SEMINAR ZA MLADINSKE ZBOROVODJE

Prireditelj: Krščanska kulturna zveza v Celovcu
 Čas: od sobote, 24. sept., 15. ure, do nedelje, 25. sept., 13. ure
 Vabljeni so vsi voditelji otroških in mladinskih zborov!

KOSTANJE

SPD „Drabosnjak“ na Kostanjah prireja v okviru 80-letnice „WORKS-HOP“ za modeliranje mask in figur iz papmacheja in voska.

Čas: 25. september 1983, od 14 — 17. ure

Kraj: Ljudska šola na Kostanjah
 Prispevek: stroški za material.

RADIŠE

KULTURNA PRIREDITEV KUD „ANKA OŠPUH“ IZ LUBREGA

Prireditelj: SPD „Radiše“
 Čas: sobota, 24. 9. 1983, ob 20. uri
 Kraj: kulturni dom na Radišah
 Na sporedu so: zborovsko petje, narodni plesi, recitacije, glasbeni-pevski nastopi idr.

SELE

SREČANJE S ČLANI KLUBA KOROŠKIH SLOVENCEV IZ LJUBLJANE

Prireditelja: KPD „Planina“ v Selah in SPD „Herman Velik“ v Selah-Kotu
 Kraj: farna dvorana v Selah
 Čas: nedelja, 25. septembra 1983, ob 11. uri (po 2. sv. maši)
 Ob tej priliki bodo nastopili: Koroški akademski oktet iz Ljubljane, ansambel „Staneta Žagarja“ in domače skupine.

Prisrčno vabljeni!

PECA

POHOD NA PECO

Prireditelj: Katoliška mladina
 Čas: od sobote, 24. 9. do nedelje, 25. 9. 1983
 Zbirališče: pri farni cerkvi v Globasnici ob 15. uri
 Nato sledi pohod na Veški stan. V nedeljo bo na vrhu dvojezična maša.

PODRAVLJE

VABILO NA SEMINAR SPZ O VPRASHANJH ORGANIZATORIČNEGA DELA

Kraj: bivša kmetijska šola v Podravljah
 Čas: od 1. do 2. oktobra 1983
 Spored:
 sobota, 1. okt. 1983, ob 19. uri
 tema: izhodišča za kulturno in usposabljanje za organizatorično delo
 nedelja, 2. okt. 1983, ob 9. uri
 tema: praktični prijemi pri organizacijskem delu

REBRCA

ŠOLANJE ZA VODITELJE OTROŠKIH SKUPIN

Prireditelj: Katoliška otroška mladina
 Kraj: mladinski center na Rebrci
 Čas: 1. do 2. oktobra 1983 in 15. do 16. oktobra 1983; začetek vsakokrat ob 14.30 uri
 Prijave sprejema Katoliška otroška mladina, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec

ŽELEZNA KAPLA

1. POHOD PO POTEH LENARTA IN GAŠPERJA

Prireditelj: SPD „Zarja“ v Železni Kapli, SPD „Obir“ na Obirskem, krajevno združnje ZSM v Železni Kapli
 Čas: nedelja, 25. septembra 1983
 Zbirališče: ob 8. uri pri Wöflnu v Lobniku
 Cilj: spominski dom pri Peršmanu v Lepeni
 Cilj: spominski dom pri Peršmanu v Lepeni
 Pohod bo ob vsakem vremenu!

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na

PRIMORSKE DNEVE

ki bodo na Koroškem v dneh od 9. do 16. oktobra 1983

SPORED:

Nedelja, 9. 10. 1983, 14.30:

Koncert v farni dvorani v Kotmari vasi. Nastopata MePZ „Rečan“ iz Benečije in MoPZ „Mirko Filej“ iz Gorice.
 Soprireditelj: Katoliška prosveta v Kotmari vasi.

Torek, 11. 10. 1983:

Razstava primorskega tiska v dvorani Slomškovega doma v Celovcu, povezana z literarnim branjem.
 Soprireditelj: Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Četrtek, 13. 10. 1983, 19.30

Podijska diskusija „SAMOSTOJNO POLITIČNO NASTOPANJE“ v dvorani Slomškovega doma v Celovcu.

Sodelujejo: Salvatore Venossi, dr. Drago Štoka, Ivo Jevnikar, Damijan Pavlin, Mirko Kert in dr. Matevž Grilc. Diskusijo bo vodil dr. Pavle Apovnik. Soprireditelj: NSKS

Sobota, 15. 10. 1983, 19.30:

Molierova komedija „NAMIŠLJENI BOLNIK“ v farni dvorani v Šmihelu. Gostujejo igralci prosvetnega društva iz Štandreža.
 Soprireditelj: KPD v Šmihelu.

Nedelja, 16. 10. 1983, 14.30:

Koncert mladinskega zbora „Vesela pomlad“ v kulturnem domu v Št. Primožu.
 Soprireditelja: SPD „Danica“ v Št. Vidu in otroška skupina v Škocijanu.

Obirsko

V soboto, 10. 9. 1983, je Alpski klub Obir priredil prvič „Poletno noč“ v gostilni Srienc na Obirskem.

Bila je že tretja veselica letošnjega leta in tretji veliki uspeh Alpskega kluba.

Prišlo je veliko ljudi od blizu in daleč, kateri so se zabavali in plesali do zgodnjih jutranjih ur. Za ples in razvedrilo je poskrbel Original St. Ulricher Trio. Ti trije luštni fantje iz Labotske doline so nastopili letos že drugič tukaj pri nas na Obirskem. Bilo je zares lušno, in če je lušno, beži čas še hitreje naprej.

Rudi Mak

Opomba uredništva: Veseli nas, da prireja Alpski klub Obir tako lepe in uspešne veselice. Še bolj pa nas bi veselilo, če bi Obirčani povabili domači-slovenski ansambel, ki znajo najmanj tako lepo zaigrati kot muzikanti iz „Lofentola“. Bomo na naslednji „luštni“ prireditvi AK „Obir“ le slišali domač-slovenski ansambel?!

Bilčovs

V soboto, 17. septembra je bil v Bilčovsu za dva mlada človeka velik dan: Rezi Zablantnik iz Bilnjovsa in Sigi Kolter iz Dobrove sta se odločila, da si obljubita večno zvestobo.

Nevesta in ženina sta dobro znana, kajti oba sta obiskovala Slovensko gimnazijo v Celovcu in sta bila že takrat zelo aktivna v kulturnem življenju slovenske mladine. Zato ni čudno, ako so se znanci in sorodniki že zgodaj začeli zbirati, da ne bi zamudili slavnostnega trenutka. Poročne obrede, ki so se

ŽELEZNA KAPLA

Občni zbor Posojilnice v Železni Kapli, ki bo 24. 9. 1983, ob 19. uri, ne bo v hotelu Obir, ampak v gostilni Podobnik pri Železni Kapli.

BELA

Slovenski športni klub SŠK vabi na

4. PLES ŠPORTNIKOV

Čas: sobota, 1. okt. 1983, ob 20. uri
 Kraj: pri Podobniku v Beli
 Za ples igra: Planinski sekstet

TINJE

TEČAJ ZA ZAKONCE

„Ljubezen pred in med zakonom“
 Prireditelj: Dom v Tinjah
 Voditelj: rektor Jože Kopeinig
 Predavatelj: zdravnik, mati, sodnik, duhovnik
 Čas: od sobote, 24. 9., 14.30 ure do nedelje, 25. 9., 17. ure

vršili v bilčovski cerkvi, sta vodila duhovnika gospod Safran in dvorni svetnik Pavle Zablantnik. Po dani obljubi zakoncev so se svatje zbrali pri Miklavžu v Bilčovsu, kjer je bila poročna veselica. Mladiča poročencema je zapel „Suški oktet“, za poskočne viže pa je skrbel ansambel „Planinski sekstet“. Zvečer se je zbralo mnogo mladincev, ki so prišli „na okne“. S „krajjo“ neveste in ženina so poskrbeli za še boljše razpoloženje. Tako je čas mineval, in ko so se zadnji svatje odpravljali, se je noč približevala jutru.

Vsi želimo mladima zakoncema, da bi bilo njih življenje v dvoje prav tako lepo in veselo, kakor je bila njuna poroka.

Kot smo že v Našem tedniku poročali, je zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschräger podelil libuški pesnici Milki Hartmanovi naziv profesorja. Zadnji četrtek (15. septembra) je pesnica — poleg drugih odlikovancev iz vse Avstrije — prejela na Dunaju v okviru svečanosti na ministrstvu za pouk in umetnost profesorsko diplomu. Te svečanosti so se udeležili tudi Milkini sorodniki, predsednik KKZ dr. Zerzer, tajnik SPZ dr. Malle, osrednji tajnik NSKS Franc Wendenig, predsednik krožka dunajskih Slovencev F. J. Bister in Hanzl Artač. Po podelitvi diplome so Korošci in Slovenci na Dunaju proslavili Milko na skupnem kosilu in z domačo pesmijo.

Kmečko gospodarska zadruga Pliberk išče kvalificiranega prodajalca v oddelku železnine. Prijave na Zadrugo Pliberk, tel.: 04235/2039

Dva mlajša moška iz Slovenije iščeta zaposlitev na Koroškem. Obvladata dela iz gradbene in kovinske stroke. Ponudbe na naslov:

Zoran Sodja
 Ljubljanska 11
 64260 Bled — Jugoslavija

Slovenji Plajberk

V soboto sta se vezala v farni cerkvi Slovenjega Plajberka Justina Olip, Krištanova iz Sel, ki pa je zadnja leta stanovala v Goričah pri Borovljah ter Folti Waldhauser, mladi Podnarjev gospodar v Podnu.

Dopoldan je bila na matičnem uradu v Borovljah civilna poroka, nato pa so se po stari navadi začeli pri Podnarju zbirati ženinovi svatje. Z glasbo jih je pozdravljala ansambel Vilija Kolmana iz Slovenije, ženina pa je pred vhodnimi vrati vsakemu posebej stisnil roko. Po obilnem okrepčilu in blagoslovu staršev se je vsa družba odpeljala v cerkev. Pa že na prvem ovinku so domačini zapenjali. Godci so med mešetarjenjem za ženino odkupnino pridno godli, starešina oz. priča Užekar pa je hotel ženina čim bolj poceni odrešiti, kar pa mu ni zmeraj uspelo. Trikratno zapenjanje v Slovenjem Plajberku res ni poceni stvar, sploh pa ne tedaj, če se ženi Podnar, kot je rekla ena od še samskih-domačink. Pri cerkvi je že čakala nevesta — odslej bo menda nosila hlače, tako pravi ljudsko izročilo. Poročil je par domači župnik Franc Jančar in dejal, naj svoje otroke vzgajata v verskem in narodnem duhu. Na koro pa je prepeval domači cerkveni moški zbor. Kot je v Plajberku navada, so vsi svatje po maši šli v gostilno Folta, preden so pri Serajniku sedli za ženitovanjsko mizo.

Mnogim čestitkam, ki jih je mladi par prejel ta dan, se pridružujeta tudi Narodni svet koroških Slovencev in uredništvo Našega tednika.

Hvala Vam!

(nadaljevanje s 1. strani)

Najiskrenejša Vam hvala, Bilčovščani, Bilčovščanke, za Vaše gostoljubje. Iskali smo kraj in smo ga našli pri prijaznih ljudeh in pri srčnih prijateljih.

Hvala Tebi, Herbert Koren, za travnik, na katerega smo postavili šotor.

Hvala občini Bilčovs z županom Ogrisom na čelu. Hvala podjetju Gasser, šefu podžupanu Francu Gasserju in delavcem, za vso izdatno pomoč.

Hvala gasilcem s poveljnikom Florijem Schellandrom na čelu. Hvala župniku Lepoldu Kasslnu za prelepo oblikovano spominsko mašo. Vam, predragi člani in članice Slovenskega prosvetnega društva „BILKA“, ki ste nam priskočili na pomoč od vsega začetka, Vam prisrčna zahvala za vse.

In ne nazadnje se zahvaljujem tisti naši mladini, ki je s svojo zavzetostjo in vestnostjo pri teh pripravah, bodisi za jubilejno številko bodisi za današnji bilčovški praznik, dokazala, da hoče in da zna delati. Brez Tvoje pomoči, draga mladina, današnjega praznika ne bi bilo. Samo s Teboj, draga mladina, bomo šli v prihodnost in bomo preživeli in bomo doživeli še mnogo podobnih praznikov.

Prisrčen pozdrav Vam, ki boste današnji praznik oblikovali.

Naj bo današnji praznik praznik vseh dobrih ljudi.

(Jože Wakounig, glavni urednik NT, na prazniku Našega tednika v Bilčovsu).

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Uredništvo: Jože Wakounig (glavni urednik), uredniki: Janko Kulmesch, Heidi Stingler in Franc Wakounig; Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Tisk: Mohorjeva/Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: (04222) 51 25 28. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 223023.

ČESTITAMO

Pred kratkim je v Celovcu go dovala in praznovala svojo 60-letnico gospa Marija Žužek. K temu prazniku ji vsi znanci in prijatelji iskreno čestitajo.

*

Akademskemu kiparju prof. Francetu Goršetu čestita uredništvo vseslovenske revije Celovski Zvon za 86. rojstni dan. Ob enem se vsi sodelavci CZ velikemu prijatelju revije zahvaljujemo za njegovo naklonjenost. Drage-mu profesorju želimo zdravja in moč za ustvarjalno delo. Slavljencu iskreno čestita tudi uredništvo Našega tednika.

Šmihel v krizi?

Po petih kolih v vzhodni podligi zaseda Šmihel s štirimi točkami le predzadnje mesto. Za Šmihelčane je ta trenutna vrstitev vsekakor nenavadna, kajti doslej so bili uvrščeni skoraj da vedno na vrhu lestvice. Kriza se vleče že skozi vso novo sezono. Izhoda iz nje po mnenju nekaterih igralcev ni tako kmalu najti, kajti prevelika je neharmonija in preslaba morala v moštvu. Tudi v soboto so Šmihelčani oddali obe točki. Tokrat je celovski

Slovenski šport

KAC po slabi tekmi porazil Šmihel s 1:0. Kaj so vzroki te krize, nihče ne ve prav. Nekateri so že zahtevali zamenjavo trenerja, v upoštevanje naj bi baje prišli bivši trener Gostenčnik in Rado Avdič, ki je pred tednom dni zapustil SAK. Vodstvo kluba ni potrdilo teh govoric in hoče tudi nadalje dati doslejšnjemu mlademu trenerju Ramuschu svoje zaupanje. Težave so menda drugačne in bo potrebno počakati še nekaj kol, preden se sploh naj govori o krizi.

Naslednje kolo igrajo Šmihelčani doma z Dobrolo vasjo. Vsi upajo, da bo Šmihel slavil končno svojo drugo zmago in se povspel nekoliko višje na lestvici.

KAKO SO IGRALA DRUGA DOMAČA MOŠTVA?

Koroška liga		
Pliberk — Irschen		2:1
Borovlje — Mostič/Brückl		0:0
Podliga		
Št. Jakob — Sachsenburg		6:1
Dobrla vas — Možberk		1:2
1. razred		
Klopinj — Frantschach		2:2
Šmarjeta — Labod		2:0
Železna Kapla — Tinje		1:1
Ruda — Sinča vas		1:1
Št. Štefan — Žitara vas		1:0
Vetrinj — Bilčovs		0:3
Kotmara vas — Podkrnos		1:1
2. razred		
Metlova — Eitweg		4:2
Žvabek — Reichenfels		1:2
Globalnica — Šmihel v L. d.		4:1
Žihpolje — HSV		1:2
Galicija — Borovlje		2:0
Bistrica v R. — Štalenska gora		5:0

Mladinci poraženi

Mladinsko moštvo SAK je ostalo tudi po tretjem kolu brez zmage. V nedeljo so igrali proti celovškemu KAC in podlegli 2:4. Bil je to nekoliko nesrečen poraz za mladince, ki so se odlično borili a niso znali izrabiti nekaj odličnih priložnosti.

PISMA BRALCEV

Club 2

Diskusija o Pluchovem filmu „Vas ob meji“ je za nami. Mislim, da Slovenci lahko s ponosom izrečemo iskreno zahvalo našima dvema zastopnikoma, ki sta jako prepričljivo in na zelo simpatičen način tolmačila naše stališče, kar potrdijo celo komentariji v koroških časopisih. Čeprav sta za moj okus nasprotni KHD nastopala preveč partnersko, tukaj bi pričakoval več ostrine. Škoda, da se je tudi zgodovinar Stuhl-Škoda, da se je tudi zgodovinar Stuhl-pfarrer precej zadržal. Tem gospodom bi pač bilo treba bolj jasno povedati, da edino oni preprečujejo z neprestanim hujskanjem in ščuvanjem mirno sožitje na Koroškem. Saj je Stuhl-pfarrer čisto pravilno dal namig, da bi po členu 7 ADP odst. 5 morale dostojne oblasti to organizacijo že zdavnaj prepovedati. Še dobro se spominjamo izjave te organizacije iz leta 1970, češ da bo potegnila zgodovina zadnje črto šele, ko enega naroda na Koroškem več ne bo. In če se spomnimo šolskih stavk leta 1958 — koliko tisočim otrokom je ta organizacija zaprla vrata do spoznanja druge kulture, drugega jezika. Sam sem na lastni koži doživel psihični teror te organizacije, ko sem kot mlad učitelj poučeval v 1. razredu edino k dvojezičnemu pouku prijavljeno šolarko.

Naš tednik je že pred Clubom 2 pravilno pisal, da bo KHD zastopal Koroško. Končno smo tudi iz uradne strani izvedeli, da odslej KHD zastopa Koroško. Haider — deželni svetnik je izjavil 10. sept. v „njegovem“ časopisu Kleine Zeitung, da je „runda prepričljivo izpadla za Koroško“. Čeprav je bilo v rundi od 7 diskutantov 5 Korošcev, ima le Einspielerja in pa Feldnerja za Korošca. Zanima me, kaj pravi demokratična nemško-govoreča javnost na Koroškem in predvsem, kaj pravi Wagner k novemu zastopstvu?

Joško Wrolich

Vzgoja v

Mohorjevih domovih

V Slovenskem vestniku z dne 16. 9. 1983 št. 37 (2/40) sem bral pismo bralca gospoda Milana Piskernika, ki je ostro

kritiziral vzgojo v Mohorjevih domovih. Trditve, ki jih je on v tem članku postavjal, da Mohorjevi domovi vzgajajo svoje gojence samo versko in premalo v narodno zavedne Slovence, so me močno prizadele. Kako more to pisati človek, ki sam nikoli ni bil deležen te vzgoje? Ta človek najbrž sploh ne ve, da so bili Mohorjevi domovi tisti, ki so sploh omogočili slovenski mladini, da je imela sploh možnost obiskovati Slovensko gimnazijo. Brez teh domov bi danes tudi Slovenska gimnazija ne obstajala več. Iz teh Mohorjevih domov so tudi vzrasli skorajda vsi slovenski koroški politiki in kulturni delavci. Kako pa je to mogoče g. Piskernik, če v teh domovih, po vašem mnenju ne zna vzgajati. V teh domovih se je ustanovil tudi SAK, kar danes pogosto nekateri radi pozabijo. Tudi Koroška dijaška zveza se je ustanovila v Mohorjevih domovih, in ta je skrbela, da je bila mladina deležna še bolj intenzivne politične vzgoje.

Sam lahko rečem, ker sem bil osem let deležen vzgoje v Mohorjevem domu, da sem postal še bolj utrjen v veri in narodnosti. Kajti vera in narodnost sta tako tesno povezani, da, če vera propade, propade tudi narodnost. Kritiziral je tudi, da v Mohorjevih domovih vzgajajo skoraj sami duhovniki iz Jugoslavije, ki ne poznajo razmer na Koroškem, kar sploh ne drži. Brez teh ljudi, ki iz samega idealizma pridejo na Koroško in vzgajajo mladino, kar ni lahko, bi bila Koroška bolj revna. Res si ne morem predstavljati ljudi iz naših vrst, razen duhovnikov, ki bi petnajst in še več ur na dan delali za Bog plačaji.

Ampak še sedaj ne vem, zakaj je ta človek napisal ta članek, ki je neka totalno napačna informacija. Mogoče je s tem hotel doseči samo to, da bi starši svojih otrok ne hoteli več zaupati Mohorjevim domovom. Ampak jaz kot maturanat Slovenske gimnazije in gojenec Mohorjevega doma bi vsem staršem priporočal, da zaupajo otroke Mohorjevim domovom, ker sam vem, da je ta njihova vzgoja nam koroškim Slovencem najbolj koristna. Kajti njih geslo je: Mati — Domovina — Bog!

Franč Jožef Smrtnik iz Kort, gojenec Mohorjevega doma in maturanat Slovenske gimnazije

Velika vas

V soboto, 17. septembra, je v krogu svojih domačih obhajala svoj 80-letni jubilej Ana Fantur, pd. Mežnarjeva mama v Veliki vasi. Skupno s svojimi otroki, vnuki in pravnuki se je poveselila ob prijetnem vzdušju v gostilni Toml v Veliki vasi. Slavnostno obeležje je vladalo ob nastopu moškega zbora iz Podgorij. Ob žlahtni kapljici in petju smo se zabavali in prepevali pozno v noč. Ob slovesu sta bila navzoča tudi hčerka Ani in njen mož Ferdl Mikula iz Kanade, ki sta trenutno na dopustu pri mami.

Življenje Mežnarjeve mame ni bilo zmeraj z rožami posejano, ampak bilo je tudi mnogo temnih trenutkov, katere pa so presijali tudi trenutki veselja. Pred in po drugi svetovni vojni je Mežnarjeva mama pomagala pri kmetih in na ta način skupno z možem Hanzijem, ki je bil cestni delavec, preživljala svoje otroke. V njem obdobju je bilo najhuje, to je sama večkrat pričala, kajti primanjkovalo je kruha in drugih stvari. Skrb za svojo družino in dom je bilo njeno celo življenje, in pa nuditi pomoč sočloveku. Mežnarjeva mama je skromnega značaja, vsak, ki jo pozna, jo pozna kot prisrčno, gostoljubno mater, ki ima za vsakogar odprto roko in se veseli vsakega obiska.

Skupno z svojim možem, ki je opravljal mežnarijo v podružnici v Veliki vasi sta vse življenje vestno skrbela za snago cerkve in je bilo zmeraj znotraj kot zunaj cerkve vse v najboljšem redu. Ob tej priliki se ji vsi za opravljena dela zahvaljujejo.

Ob njenem jubileju ji vsi čestitajo, ki jo imajo radi in želijo obilo zdravja, sreče in osebnega zadovoljstva in da bi bila še naprej tako čvrsteža značaja.

J. M.

Občni zbor v Ločah

Že tradicionalni izseljeniški dan pomeni za nekdanje sotrpne priliko, da se zberejo in skupno spomnijo žalostnih dogodkov, ki so jih morali pretrpeti v času nacizma, nekateri v domovini, drugi pa v zaporih in taboriščih. Letošnji občni zbor zveze slovenskih izseljencev pa se je odvijal v Pušnikovi dvorani v Ločah. V nabito polni dvorani je pozdravil predsednik Jože Partl med drugimi tudi dipl. trg. Uranka, člana predsedstva NSKS, dr. Marjana Sturma, tajnika ZSO in konzula Marka Kržišnika.

V diskusiji je bilo slišati mnogo dobrih prispevkov in predlogov za nadaljnje delo. Tako je dejal med drugimi član predsedstva NSKS dipl. trg. Urank:

Kot starejšemu mi je predsedstvo izročilo, da Vas pozdravim v imenu NSKS in želim občnemu zboru uspešni potek. — Saj veste, mladi so morali na praznik „Našega tednika“ v Bilčovs.

Vi in naši rojaki niste omagali in ostali boste trdno, zdravo jedro narodnega telesa. Vaša strpnost in zvestoba sta skupno z nekdanjimi borci in kacetniki mimo vseh naravnih, socialnih in ideloških razlik pomagali skovati enotno fronto za obrambo naših življenjskih pravic. Na meni, na Vas in vseh poštenjakih je, da s ponosom priznavamo svoje svojstvo — ob vsem spoštovanju soseda. Bistvo demokracije je, da drugačnost in različne nazore povezuje v strpnosti in če hoče biti naša dežela demokratična,

mora v strpnosti povezati našo jezikovno in kulturno drugačnost v enakopravno sožitje s sosedom. Nerazumljivo je, da zgleđa, da pametni in veljavni ljudje kljub temu podlegajo hujšakškim parolam Heimatdiensta. Mi, pa tudi če smo še tako trpeli, prožimo vedno spet roko, in iz tistih krogov jo krotaje zavračajo in nas celo žalijo. Začeli so nam ravno zdaj vsiljevati v ustanove, ki so namenjene nam v prid in pospeševanje, take kandidate, ki ne uživajo zaupanja osrednjih organizacij. Ali res mislijo takorekoč na tihem, od zadaj izpriditi še tiste malenkosti, ki so nam dosedaj še koristile? Spet enkrat je, kot zgleđa, prišel čas, ko se bo treba postaviti in rotim Vas, ne nasedajate sladkim besedam volkov in ovčjih kozuhih, sledite naprej našim osrednjim organizacijam. Vi naj ste tudi za naprej naša „avantgarda“ in pripelate v Vaše stopinje tudi Vaše otroke. Naj stopijo mladi krepko na plan. Mi se pač staramo in po vrsti nas zapuščajo sotrpini, da se spomnim nekaterih: Mikl-Mager, Gröblacher-Hofov, Folti Vertič, Janko Ogris-Miklavž, Kramer-Janšej in drugi...!

Nato je občni zbor izvolil naslednji odbor: Jože Partl — predsednik, Matevž Wieser — 1. podpredsednik, Franci Černut — 2. podpredsednik, Rado Janežič — tajnik, Gregor Krištof — blagajnik.

Družabni del pa so obogatili domači tamburaški zbor pod vodstvom Erike Wrolich ter otroška skupina iz Loč pod vodstvom Irene Černut.

TEDEN Z LUTKAMI IN MALIMI STRAHOVI

V mladinskem centru na Rebrci so kot vsako leto mladi odrski delavci našli izredne delovne predpogoje. Vodilni štab, beri mentorji, je tudi letos pripravil obširen program, ki so ga mladi igralci zelo aktivno sooblikovali. Sploh je strokovni razgovor bil velika pomoč pri razumevanju igre in soočanju z njeno izpovedjo in vsebino. Ko so igralci posameznih skupin tako dojemali vsebino iger, je bilo tudi samoumevno, da so si lomili glave o kostumih, scenariju in o lutkah. Kabaretisti pa so skupno in z velikim zagonom kovali besedilo kabareja. Da se je pri tem utrnilo

no na delu. V jedilnici so vadili kabaretisti. Marjan Belina in Jože Vozny sta dajala nasvete, člani skupine pa so pridno kovali misli in krojili kabaret. Skoraj niso imeli toliko časa, da bi mi dali vsaj najnujnejše podatke. Očitno so bili popolnoma zatopljeni v misli in so se le neradi dali iz njih

V veliki dvorani je šumelo kot v panju. Breda Varl, žena Tineta Varla, je šivala kostume, lutkarji pa so rezljali in sestavljali najrazličnejše podobe in obraze. Večino teh figur so že izdelali na vignetnem seminarju v Bernardinu, sedaj so jih samo še dopolnjevali. Ker bodo lutke KDZ letos praznovala deseto obletnico svojega obstoja, pripravljajo dve

pomagala Franc Končan in Šef Potočnik, so se zbirali na hodniku v drugem nadstropju. Igrica „Mali strah Bav Bav“ jim sicer ni pognala strahu v kosti, kar pa ne pomeni, da je ne bi jemali resno. Tudi oni besedila niso pavkali, ampak vsak je povedal svoje mnenje in svoje misli, kako si

videl precej novih obrazov — mlajših in deloma manj mladih. Stari zajci so jih vpeljali v nov svet — svet odra, mimike in igranja. Nisem našel niti enega, ki bi bil frustriran, kot se temu po moderno pravi. Kljub precejšnjemu delu, ki so si ga člani omenjenih skupin naložili na svoja ramena, se že veselijo nastopov širrom po naših krajih.

Pred desetimi leti so šle prve igralske skupine Koroške dijaške zveze z veliko pomočjo Krščanske kulturne zveze — k otrokom na podeželju in odtlej so nastopi „Odra mladje“, Lutk KDZ ter Šmihelčanov trajen

Jože Vozny in dva kabaretista pri kovanju besedila.

veliko umskih bliskov in se je od časa do časa kar valil dim okoli glav članov skupine, bi skoraj verjel. No, prav dobesedno tega ni treba jemati, drži pa, da so vsi bili z veliko vnemo pri stvari.

Ko sem prišel v petek zjutraj na Rebrco, da bi zbral nekaj vtisov, so bile že vse skupine pri-

izrtgati. Kot so rekli, pripravljajo satirični kabaret koroških Slovencev. Na odru se z njim hočejo predstaviti nekaj novembra (seveda letos). Ker je odrska zvrst kabareta pri nas zelo malo razširjena, čeprav je priljubljena, z velikim zanimanjem pričakujemo nastop naših mladih kabaretistov.

Vsakoletni seminar za odrsko in lutkarsko dejavnost Koroške dijaške zveze in šmihelskih lutkarjev je bil letos od 4. do 10. septembra na Rebrci. Udeležili so se ga člani „Odra mladje“, „Lutkarjev KDZ“, šmihelski lutkarji, ter prvič skupina, ki pripravlja kabaret.

igri. Prva je „Zvezdica zaspanka“ (besedilo je napisal Fran Milčinski) in igrico „Tobja“, ki bo enajsta igra. Veronika Grilc-Rutar je pripravila sceno, Berti Logar pa je napravil glasbo. Ob Tinetu Varlu je zrasel v vodilnega lutkarja Pavle Zablantnik, ki smo ga že predstavili v rubriki „Gost v Našem tedniku“.

Člani „Odra mladja“, ki sta jim

Pri delu z lutkami sije lutkarjem veselje z obrazov.

predstavlja potek igre. Pričakovati je, da bodo — kot doslej — tudi to igrico podali z velikim veseljem in izredno občutenostjo. Šmihelčani pa so se lotili igrice „Trdoglavček“ in Šaša Kump jim je bil tovariški spremljevalec skozi rebrški seminarjski teden.

V posameznih skupinah sem

kamenček v kulturnem mozaiku koroških Slovencev. Da se bo sedaj pokazal nov kamenček, namreč kabaret, je zelo razveseljivo.

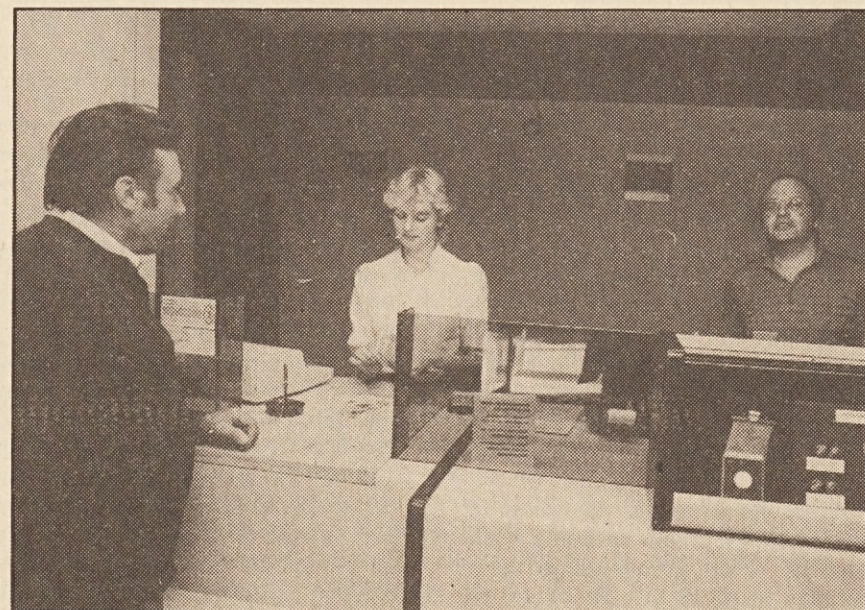
Tako te skupine opravljajo veliko poslanstvo prinašanja igrane slovenske besede otrokom na dvojezičnem področju Koroške.

Pripravil Franc Wakounig

Posojilnica Ločilo: 90 let zaupanja v lastno moč

Začetki Posojilnice

V prvem zapisniku Posojilnice, ki se je ohranil, piše, kakšni so začetki „Št. Lenartske posojilnice“. Zapisnikar Quantschnig piše: „Ker se je v novejšem času zmirom bolj prikazovala potreba, da bi se Slovenci oziroma posojilnice, kakoršnjih je, hvala Bogu, že čez 50 po vseh slovenskih deželah, tudi Št. Lenartski Slovenci bolj na lastne noge postavili — želeli smo že večkrat ustanoviti za Št. Lenartsko faro „Slovensko posojilnico“. Pa želja, ostala je le dobra želja, dokler niso prišli č. g. kaplan Jožef Svaton v Št. Lenart dne 13. avgusta 1892. Te č. g. Jožef Svaton, rojen Čeh, — kjer je skoraj v vsakej večji vasi že zadružna posojilnica, — imeli so posebno pogumnost in veselje za ustanovitev nove posojilnice; začeli so nekateri Št. Lenartčane k ustanovitvi prigravarjati. Št. Lenartski Slovenci so to blago misel z veseljem pozdravili, ter dogovorili se tudi, da se hočemo 23. oktobra 1892 pri Treiberju v Podturju, Št. Lenartski, Podklošterski in Brnški rodoljubi s tem namenom zbrati, da se o novi posojilnici dogovorimo, in če mogoče tudi ustanoviti sklenemo.“ Kot zapisnikar piše naprej, je bilo 23. oktobra pri Treiberju posvetovanje, ki so se ga udeležili — citiram iz zapisnika: „iz Št. Lenartske fаре: velečastiti gospod župnik Simon Stöckl, z veleč. g. kaplanom Jožefom Svatonom in s 14 kmeti; iz Podklošterske färe: velečastiti gospod Gregor Einspieler, župnik in deželni poslanec s 15-imi kmeti, in iz Brnške färe: velečastiti g. Valentin Kraut, župnik tudi s petimi kmeti“. Dežel-

V nedeljo, 25. septembra ob 14. uri popoldan bodo na Ločilu slovesno otvorili nove posojilniške prostore. To je dovolj vzroka, sploh če ta otvoritev sovpada z 90 letnico Posojilnice, da temu prazniku posvetimo več pozornosti. Saj je tudi ta otvoritev izraz in simbol samopomoči koroških Slovencev in dokaz daljnovidnosti tistih mož, ki so se pred dobrimi 90 leti zbrali okoli šentlenartskega kaplana Jožefa Svaton.

Zgoraj: pri bančnem okencu. Spodaj: hiša Posojilnice, moderna, a skladna z okoljem.

mag. Marjan Gallob z Brnce

Najstarejša banka

Šentlenartska Posojilnica je najstarejši denarni zavod v tem kraju. Delovati je začela 1. 1. 1893, poslovnih prostorih so bili v šentlenartskem župnišču. Odprta je bila večinoma po izdelavi Janez Wucherer, pd. Oraz v Podturju za načelnika (predsednika); Janez Pfeifer v Radni vasi za njegovega namestnika; kaplan Jožef Svaton za tajnika; Matija Wutti, Pajovec z Ločila za

blagajnika; za odbornike pa župnik Simon Stöckl; Matija Mikl, pd. Čepot; Matija Arich, pd. Grlic; Miha Wilc, pd. Žvižgovac na Brnci; Franc Pečar, pd. Kušl v Pečah; preglednika računov sta bila župnik Gregor Einspieler in Pavel Oprisnik. 20. novembra 1892 je iz Celovca prišel odlok pod številko 8838, „vsled te prošnje se vpiše v zadružni register firma „Hranilnica in posojilnica za sv. Lenart pri sed-

mila hud udarec za zadružno delovanje v tem kraju. Leta 1953 je Hranilnica odprla svoje prostore na Brnci. Tega leta se je Hranilnica preimenovala v Posojilnico in Hranilnico Št. Lenart pri sedmih studencih. Leta 1968 je najela pri Goričniku na Ločilu majhno sobo in se preselila leta 1970 z Brnce sem. Od maja 1970 je vpeljana tudi celodnevno poslovanje, kar se kaže pri prometu. Promet Hranilnice do leta 1970 ni bistveno napredoval. Prenos poslovnih prostorov iz Brnce na Ločilo sovpada tudi z menjavo predsednika. Gašper Truppe, Matej z Ločila, je oddal mesto, nasledil ga je rajni Franc Mertel, pd. Ojc. Leta 1979 pa je postal Tomaž Galob z Brnce predsednik. Odkar je Posojilnica v Ločilu, je njen promet bistveno napredoval. Leta 1976 je dotedanjega poslovojdjo Goričnika nasledil Štefan Hudl, in od tedaj naprej urejuje Posojilnica tudi vse bančne posle. Tega leta je končno preimenovanje v „Posojilnica Ločilo“. Posebno hranilne vloge so izredno narasle, dvignila pa so se tudi posojila. Pomemben dejavnik pa je menjava. Kajti Posojilnica Ločilo leži tam, kjer se razcepi glavna cesta proti Jugoslaviji in Italiji. V najkrajšem času si je Posojilnica ustvarila dobro ime in vsak se rad poslužuje njenih storitev.

Prav naraščanje prometa in dejstvo, da s koncem tega leta poteka tudi najemniška pogodba z gostilno Goričnik za tisto sobo, pa je dalo odboru misliti, kako naprej. Potrebni so bili večji prostori, potrebna je bila sodobno urejena poslovalnica. Ko je bila na prodaj stara Goričnikova hiša, jo je, kot že omenjeno, Posojilnica kupila. Inženir Slavko Galob je napravil načrt, kako hišo najbolje preurediti. Odbor je zadevo resno preudaril. Od vsega začetka je bilo jasno, da se mora novo bančno posloplje skladati z vaško sliko, da pa morajo obnem biti prostori kar se da funkcionalni. Ta namen je bil dosežen. Že nekaj časa je Posojilnica Ločilo v novih prostorih in kot je dejal poslovojdja Štefan Hudl, je pravo veselje delati v njih.

Postaviti se na lastne noge — s to mislijo so daljnovidni možje položili temelje Posojilnici Ločilo. Tudi tedanja politična situacija v deželi je koroškemu Slovencu narekovala, da je edini garant našega obstoja samopomoč. Če danes, po 90-ih letih gledamo nazaj, vidimo, da je kljub vsem udarcem, kljub vsemu rušenju, bilo grajenje na temeljih samopomoči močnejše in prava odločitev.

Predsednik Gašper Truppe si je kot neumoren načelnik pridobil velike zasluge za Hranilnico. Leta 1917 je oddal mesto načelnika-predsednika, svojemu sinu Gašperju, ki je bil to do leta 1970. On je bil predsednik Hranilnice v najbolj razburkani dobi tega stoletja. Skupaj z odborom je moral prebresti zlom avstroogrške monarhije in s tem odcep vseslovenskega zaledja, prebresti je moral hude težave, ki so se zgrnile nad koroške Slovence po plebiscitu, doživel je najskrajšo uro — prepoved Hranilnice in konfisciranje njenega premoženja po nacistih. Po vojni je bil odločilno soudeležen, da je leta 1949 Hranilnica spet začela delovati. Tedaj je župnik Starc bil izredno delaven — njegova smrt je

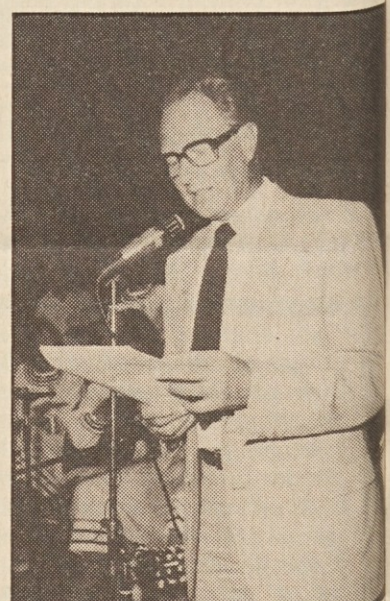
DRUŠTVO „NAŠ OTROK“ v Celovcu

sporoča, da bosta učiteljica Rezika Iskra in učitelj Danilo Prušnik od 6. OKTOBRA 1983 naprej ob četrtkih (od 16.00 do 18.00 ure) spet vodila pouk slovensčine za osnovnošolske otroke v prostorih otroškega vrta „Naš otrok“ v Celovcu, 10. Oktobra 25. Pol ure pred poukom slovensčine (torej ob 15.30 uri) bo imela gospa Lenčka Kupper zborovsko petje za otroke.

Vsem skupinam, ki sodelovale na prazniku Našega tednika, velja naša najprišrečnejša zahvala!

PRAZNIK NAŠEGA TEDNIKA — V SLIKI

Slike zgoraj z leve: skupina „Skriti zaklad“ z Bistrice v Rožu, ki je žela velik aplavz; Suški oktet je pokazal, da zna odlično peti; druga vrsta z leve: ravnatelj F. Kukovič; tamburaši iz Loč, ki so imeli popoldne kar dva nastopa (na prazniku NT in na občnem zboru Zveze izseljencev); kabaret „Die Brennesseln“; ti fantje bodo na vsak način še enkrat nastopili na Koroškem; tretja vrsta: Ivo Jevnikar (Novi list); glavni urednik NT Jože Wakounig v pogovoru s predsednikom bilčovskega gasilškega društva L. Schellandrom; spodnja vrsta: deželni poslanec dr. Drago Stoka; Vesela Havunca iz Bilčovsa in Einspielerjeva družina iz Bilčovsa. Vsi nastopajoči so znali — kljub slabi tehniki — navdušiti številno publiko!

